

Kersenlijn

Wandelen rond, over en langs vm spoorbaan in Gelderse Vallei en langs Grebbelinie

Woudenberg-Leusden - Achter de Grebbelinie

De Gelderse Vallei, gelegen tussen Veluwe en Utrechtse Heuvelrug, kende vroeger veel wateroverlast. Bij een opgestuwde Zuiderzee konden de beken in de vallei hun water niet kwijt en stond de stad Amersfoort regelmatig onder water. Pas na afsluiting van de Zuiderzee (1932) en de aanleg van het Valleikanaal (vanaf 1937) kwam een einde aan de overlast.

Maar datzelfde water kon ook worden ingezet als verdedigingsmiddel. Rond 1745 kwam de eerste Grebbelinie gereed: een stelsel van sluizen, schansen en inundatiekommen, dat gelijkenis vertoonde met de Hollandse Waterlinie. In 1939 werd het Valleikanaal ook opgenomen in de Grebbelinie, de kanaaldijk werd liniedijk en versterkt met kazematten, mitrailleurnesten en groepsschuilplaatsen. Stuwen en damsluizen waren deel van het systeem om de vallei onder water te zetten. In mei 1940 zijn hier zware grondgevechten geleverd, waarbij honderden doden zijn gevallen. Na de oorlog verloor de stelling haar militaire betekenis.

De spoorweg Amersfoort-Kesteren, in 1884 opgeleverd door de staat, was bewust achter de Grebbelinie aangelegd met een extra groot emplacement bij Woudenberg voor de aan- en afvoer van materieel en manschappen in tijden van mobilisatie. De spoorlijn was een schakel in de internationale verbinding van Amsterdam via Amersfoort, Kesteren en Nijmegen naar Keulen. Ze kruiste de Rijn via een spoorbrug bij Rhenen. In 1940 bleizen de Hollanders de spoorbrug op, de Duitsers herstelden de brug weer, maar in 1944 werd zij voor de tweede maal vernield, nu door Britse bommenwerpers. Dit betekende het einde van de doorgaande spoorverbinding.

Na de oorlog werd de lijn nog benut voor goederenvervoer naar Rhenen (tot 1972) en Woudenberg (tot 1981). Buiten de route zijn nog/weer stukjes in bedrijf tussen Amersfoort en Leusden (Pon-lijntje) en Veenendaal en Rhenen (NS).

Routebeschrijving

Routebeschrijving

Start: N224, bushalte Spoorlaan met hotel Schimmel 1885 (KP1) en supermarkt Hoogvliet. Links van de rangeerlocomotief de Spoorlaan inlopen met het restant van station Woudenberg-Scherpenzeel (KP2). Hiervoor rechts via parkeerplaats doorsteken naar Parallelweg, met rechts zicht op de vm. graansilo (KP3). Links Parallelweg volgen, zijweg negeren, tot deze naar rechts buigt. Hier links omhoog naar groen trafohuisje en rechts daarvan de spoordijk op. Rechts over smal pad tot aan verharde weg. Aan de overkant de vm. wachtpost (KP4). Even rechts en dan links (Parallelweg, doodlopend). Na 400 mtr links pad de spoordijk op. Verder over de spoordijk, na 950 mtr komen we bij een brug over een beek (KP5). Hier door het draaihekje en spoordijk verder volgen.

Na 300 mtr zien we een gedenkplaats voor een in 1943 gecrashte Engelse bommenwerper. Hier tegenover links een bruggetje over (let op de spoorstaven en de SS-grenssteen) en dan linksaf het bos in. We betreden landgoed De Boom. Breed pad blijven volgen tot we bij de Heiligenbergerbeek uitkomen. Bij een driesprong met wandelpaaltjes links aanhouden, bij volgende driesprong met wandelpaaltjes rechts lange rechte laan inslaan. Links zien we het huis De Boom liggen (KP6). Na 1 rechte km komen we na een witte slagboom uit op verharde weg, hier rechts (Leusbroekerweg). Je kunt ook een stuk over een klompenpad parallel aan de asfaltweg lopen. Na 200 mtr komen we weer bij de spoordijk met vm. wachterswoning (KP7). Links op de spoordijk is een nieuw stootjuk met een stukje rails geplaatst als monument.

Voor de spoordijk rechtsaf. Eerst over een pad van betonplaten en dan over een karrenspoor met witte slagboom parallel aan spoordijk, na 300 mtr spoordijk op en deze volgen tot we na 700 mtr weer bij de brug over de Heiligenbergerbeek zijn. Nu na draaihekje meteen links de spoordijk af en na 100 mtr langs de beek een andere dijk op: de liniedijk langs het Valleikanaal. In deze dijk ligt hier de Bruinenburgersluis (KP8). Hierna rechts onze route over de liniedijk vervolgen. Na 1400 mtr passeren we een inundatiestuw in het Valleikanaal (KP9). Over een overstapje en langs het Valleikanaal blijven lopen tot we weer bij de N224 aankomen bij een brug (KP10). We zijn nu weer vlakbij ons vertrekpunt (300 mtr naar rechts, met ravitaillering) en hebben 9 km afgelegd.

Voor het vervolg steken we de weg over een doodlopende asfaltweg in en blijven rechts van het kanaal lopen, over de liniedijk met diverse (gerestaureerde) loopgraven, stellingen en kazematten.

We passeren ook een watertoren en iets verder een hekje met een pad naar het Grebbelinie Informatiecentrum. Verderop kruisen we een asfaltweg. Een kleine kilometer verder lopen we door een omvangrijk complex van kazematten (Post van Lambalgen KP11). Doorlopen tot de weg en vlak voor de brug verder langs kanaal en weer de liniedijk op. Links passeren we het punt waar de Luntersebeek (de bovenloop van de Heiligenbergerbeek) en het Valleikanaal samenkomen. Liniedijk wordt hier breed. We kruisen nog een keer een asfaltweg. Na 500 mtr zien we rechts een hekje met een wandelpaaltje en een pad naar beneden lopen. Hier de liniedijk verlaten en dit pad langs een akker 150 mtr volgen tot een verharde weg (De Steeg). Hekje door en schuin rechts oversteken en de toegangsweg inlopen naar boerderijcomplex (zorgboerderij met ravitaillering).

Pad loopt door boerderijcomplex, langs 'liniehuisjes' (vakantiehuisjes ingegraven in een 'liniedijk') en komt na twee knikken uit in de bocht van een asfaltweg (Oudenhorsterlaan). Daar linksaf tot aan de spoordijk. Links van nr 14 ligt een bruggetje en een uitgesleten pad omhoog de spoordijk op.

Je kunt ook 200 mtr verder de spoordijk op, waar de Oudenhorsterlaan onder de spoordijk door loopt via een tunneltje. Hier staat ook wachtpost 38, KP12 zie kader).

Op de spoordijk rechts aanhouden en de spoordijk helemaal aflopen (KP13).

Na 1500 mtr kruisen we de Brinkkanterweg met wachterswoning (KP14). Spoordijk nog 800 mtr volgen. We komen uit bij een tuinhekje, hier links aanhouden en pad nog 100 mtr volgen. We komen links van wachtpost 40 (zie KP1) weer uit op ons vertrekpunt. Einde wandeling.

Praktische informatie

Route is een 'achtje', halverwege komt de wandeling vlak langs begin- en eindpunt

Achtergrondinformatie

Veel meer info en beeld in wandelgids

Deze wandeling staat in de wandelgids Wandelen rond oude spoorlijnen, uitgegeven door Uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig. Auteur Kees Volkers is historisch geograaf met een voorliefde voor oude spoorlijnen. De gids is te bestellen op www.gegarandeerdonregelmatig.nl.